

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12.

Fylke: Telemark.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Heddal

Emne: Gamal Emngheilteit.

Bygdelag: —

Oppskr. av: John H. Tveitan

Gard: Tveitan

(adresse): Timregrend H

G.nr. 57 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Sauraaad: H. B. Gjestrød, Bonde, 79 år. Timregrend H

SVAR

I gamal tid var det emng paa garden beita over
alt av buskapen om vaaren. "Naar Buebla
(Gulekla) vika seg var det beite paa garden,
sa dei gamle. (bisberjing for kuerne)
Ein lidboen seinare - var det beste
paa garden i emngjerd og iktje beita,
i emlag 70 av lidan. - Emngjerde gjalt det
myaste og beste heida, heide høye kuerne
Motsking: Bue høyekrue, iktje krue.

1. Ekere - atlegg - atlegg - gjødsle og saad i. -

Tyktueg, emnueg, iktlaakt.

to nemningar: Hestehøy, (hestehøy) og Buehøy
Skulslaakt, øyslaakt. Skulshøy, og høye.
Langhaaslaakt: det det iktje var holt og
steie. Skittorvslaakt i utkanlar av jorden.

24 maal avare lie 1 lauslaakt.

2. Rydning, helst med vår arbeid. Beraad og
daukain i oppbreid. Jant var det saad og
medgrave Røg i desse plekjene.

I grusjord var stein plukt og boren vekk. Stein
som eit transegg paa storleik var atleggjande
sa dei meinte den vunde i aakver.

3. Grasfrø og iktgrasfrø som laag off i loo (lugo)
var iktbora og beita til sårerfor. Grasfrø, ikt-

thi og klovur fram her til byggða úrelag 1880 meir
 vart lite brúka. Mauge meinte at mekra
 heit reg lengur maer sei ikekje sáðe i. -
 Fyrst sei seinste 40 ár et det blit a alment
 med grasfó. Alment = alle manni. Sluauveg
 alleu auuveg. Mára tráving uk fjóðt her.

4. Grófting av vassjúk eng lite brúka her.
 Stótere a þore gróftur faus mót her og det.
 Aluindelig valring ikekje t.d. som i
 Gjódbrandsdalen. - Gjóðsel som vart at þaa
 beile vart raka útiðst.

5. Gjóðar útelatter þaðde sei ikekje gjóðsel til
 Det vart faust i minste lag til kom og þo =
 letet. Trúleg vart mót overgjóðsing þóra, men
 vilkaatleg.

6. Þaa skulen kjáðde sei gjóðsa út og breiddde
 den. So trogg sei til ein stor kvistut grass þopp,
 hekka den i skoklesstapan og kjóðde den
 aft og fram þaa kryss og þors. Þa vart gjóðsla
 sama og kúttu millom ofastustadeu.

Þessdefor (Þessde þryg av gjóðslaeug).
 Fro blit brúka ein ein graslig t.d. som
 stend fin og varstleg. Uu bótstog som ver þaa
 det lute = Froðig. Frostog. Fjinn frileg av
 soft i eng. vektelig sóll (suaofur) og grau
 Frae. Þessde ség. Ikekje alment, men
 spreide gjóðselreg ved grava kunnit faustmót

8. Gjóðsla ein þrástee. Þessgjóðde greipor gjfta
 samau av 3 deilar, Haauðtak skaff og detúta
 þaa notku þatukliat eller av ask, kjótk.
 Gjóðla: traag og breid út avst. Þressað med
 þatukelag. Umkring 1880-90 ára fekk ein
 meir modernu restkap. Plogar, Hovvit spae og
 greip háigflot. Fyrste slaamaskin fram til

Beskrivd (946. k. vol, st. 160 maal og 1 heradeto storle gard)
 for 1890. Den afdeligg qvartota, Sa folk tret. -
 9 Svot for. Smant noko beita. Nerle hoy - Bue hoy.
 10 Kraugf atterde. Vst uaa beita minde og mindeke.

Beite ekent iungjode.

Er hoi ad etterlaot. Rett lang beita ar
 dei eudda sleppe kuskapen paa slik
 eng inn hainfen, allest rest den hoi atts
 ligjande sam, finne iu vore og hve da saman
 med qvart, Aaluen heiting laggvot 50 ar
 atterde

11 Svot for. Raakaa med rive. Var den hoi slog
 dei den reind med trektubbe. Ukjent
 iu, spatt.

12. Heilois vaotjos i gammel tid. Gjoesla spred
 og beita i vauleg vortom. Aker.

13. Stulegrindar rett paa lykje og kuis og
 kooar kande i grindarue. Disse vort flitt
 for beite og gjoesla ti skuld trulegvaendin-
 reidning. Berre Stullaltes. Iu grindar.

14 Ei ad mine skijefolk satt paa Vorku med
 kuskapen. Bjoruen dansa mit i blant kune
 oven gjorde dei aldrig vorko. Andre kan vork

15 focher iu skodebjorn, slagbjorn, (lyt var
 skodebjorn og set fluite) Fillemann iu kjendst her

16 Ukjent her.

17 Jaska (Bidea) og hvidinge hadde allid mat
 med leg. Hadelepe med smoi (hes smot) og

18 priid. Ukjent her.

19 Traa - koe paa fyll. iungjode for skillea
 dyra. Iuore Sandvot: Taje.

20 Stulan iungjode. Stule lykje

21 Hagerer ikke heine her.

Tel
Heddal

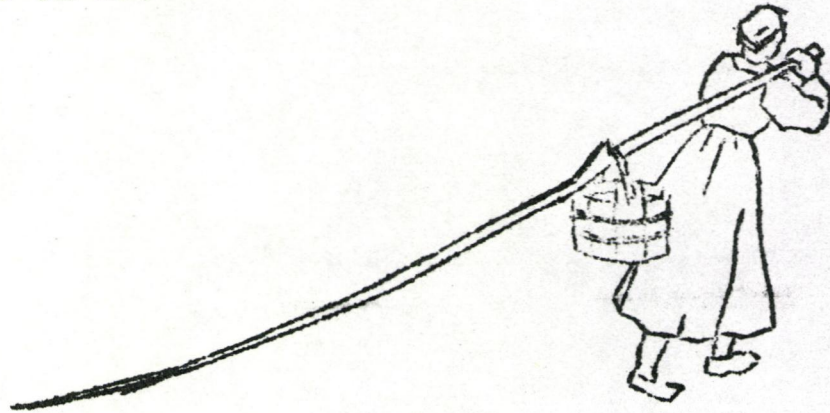
Johs. Tveitan

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
LEDR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

2731

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ?

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Har ein bruka kumøkk til brensel ?

Svar på spørsmål nr. 12

Her i bygda var fiskeinga ikkje soa stor gals i gamle tid at ein hadde noko fiskebein til brensel. Heddal er i okog og jordbruksbygd mest ved nok til brensel. Kumøkk har vore for gjed til brensel. Men er alle til bruk til gjeddell her i bygda. ~~Har~~ var lang same den her heima: Hilt ikkje medt her. På tinn er i blad sokar og ikkje medt sops att da de maa ha tenge vora mine